

2 К. Д.Ф.Н. 2-Й СЕМЕСТР
ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЮРИСТА»

ТЕМА 1. Загальні положення науки «Етика»

Предмет етики як науки. Структура етики. Завдання етики. Функції етики. Основні завдання етики у сучасних умовах.

Поняття моралі. Теорії походження моралі. Об'єктивні та суб'єктивні витоки моралі. Ознаки моралі. Структура моралі. Функції моралі. Категорії моральної свідомості.

Мораль і право: співіснування і взаємовплив.

Моральна регуляція.

Основні категорії етики.

Основні проблеми теорії моралі.

Тема 2. Професійна етика. Юридична етика як вид професійної етики

Поняття професійної етики. Структура професійної етики. Види професійної етики. Норми і джерела професійної етики. Основні складові процесу формування та функціонування етики державного службовця і його чинники.

Професійна етика державних службовців.

Специфіка юридичної професії і значення юридичної етики.

Поняття юридичної етики. Предмет юридичної етики. Завдання юридичної етики. Відмінність юридичної етики і етики права.

Тема 3. Історія етики юридичної професії

Юридична етика в Україні радянського періоду. Роль етики юридичної професії в суверенній Україні. Міжнародне визнання юридичної етики

Тема 4. Етичні засади здійснення правосуддя

Моральні аспекти судочинства. Поняття та значення судової етики. Суспільне призначення суду.

Моральні вимоги до судді.

Етика судового процесу: допит свідків, потерпілих, підсудних; оцінка доказів; встановлення істини по справі і винесення справедливого рішення.

Судова риторика.

Судовий етикет.

Тема 5. Професійна етика працівників прокуратури

Соціальні функції прокуратури. Моральні вимоги до прокурорів.

Основні вимоги до професійної поведінки прокурора.

Основні вимоги до поведінки прокурора в межах судочинства.

Основні вимоги до позаслужбової поведінки прокурора.

Тема 6. Професійна етика слідчого

Специфіка реалізації моральних норм у діяльності слідчого. Принцип законності. Принцип конфіденційності. Проблема одноособового прийняття більшості рішень. Моральна відповідальність за помилку.

Етика слідчих дій. Моральна мотивація тимчасової ізоляції обвинуваченого чи підозрюваного.

Допит обвинуваченого, свідків.

Відносини з потерпілим.

Тема 7. Професійна етика адвокатів

Суспільне призначення адвокатури. Загальні право-етичні вимоги до адвокатів.

Основні принципи адвокатської етики. Принцип пріоритету інтересів клієнта або принцип адвокатської справедливості. Принцип незалежності. Принцип конфіденційності. Принцип компетентності та добросовісності. Принцип відповідальності за недотримання правил адвокатської етики.

Етика укладення угоди про надання правової допомоги. Відносини адвоката з клієнтом.

Етичні аспекти здійснення захисту за призначенням і надання адвокатом правової допомоги малозабезпеченим особам.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

12.1. Нормативно-правові акти

1. Деонтологічний Кодекс (Кодекс правил здійснення адвокатської діяльності адвокатів Європейського співтовариства, прийнятий делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 року)

2. Кодекс поведения должностных лиц по поддержанию правопорядка // Сов. юстиция. – 1991. – № 17. – С. 22 – 24.

3. Конституція України, прийнята 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5.07.2012 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/page>

5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 1, ст.1)

6. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>

7. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади”: Указ Президента України від 3 жовтня 1992 року № 493/92 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/493/92>

8. Про дотримання правоохоронними органами України конституційних гарантій та законності в забезпеченні прав і свобод людини: Постанова Верховної Ради України від 23 березня 2000 р. № 1592–III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1592-14>

9. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон від 01.07.2010 № 2411-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>

10. Про засади державної мовної політики: Закон від 03.07.2012 № 5029-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>

11. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua/go/565-12>

12. Про нотаріат: Закон України від 2.09.1993 № 3425 XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>

13. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07. 2001 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2625-14>

14. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5.04. 2001 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2365-14>

15. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10 червня 1997 року № 503/97 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/503/97>

16. Про прокуратуру: Закон України від 15.07.2015 р. № 1697-18 Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 2-3, ст.12)

17. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04. 1991 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>

18. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06. 2001 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2493-14>

19. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 № 2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2453-17/page>

20. Про вищу освіту: Закон України від 10.09 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14>

21. Стандарти незалежної юридичної професії Міжнародної Асоціації юристів (прийняті на конференції МАЮ у вересні 1990 р. у Нью-Йорку) // Радянська юстиція – 1991. – № 23 – 24. – С. 19 – 20

Базова література

1. Андрійцьо В. Д. Судове доказування як розумово-процесуальна діяльність у цивільному судочинстві / В. Д. Андрійцьо // Адвокат. – 2013. – № 7. – С. 13–15.
2. Артемов В.М. Профессиональная этика. Учебное пособие / В.М. Артемов. – К.: ТОВ «Кондор», 2014. – 236 с.
3. Атамасов А. В. Порядок надання безоплатної правової допомоги адвокатами згідно Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" / А. В. Атамасов // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 1. – С. 376–380.
4. Баева О.А. Ораторское искусство и деловое общение: Учеб. пособие./ О.А.Баева. – Мн., 2000. – 256 с.
5. Белопилецкий В.К., Павлова Л.И. Этика и культура управления. В.К. Белопилецкий, Л.И.Павлова. – М., 2004. – 233 с.
6. Біленко Б. Новели в процесуально-правовому статусі захисника згідно з новим КПК України / Б. Біленко // Юридичний журнал. – 2012. – № 9. – С. 77.
7. Бойкова М. А. Роль адвоката у вирішенні питань, пов'язаних з цивільним позовом у кримінальному судочинстві / М. А. Бойкова // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 10. – С. 170–176.
8. Бойкова М. Процесуальні гарантії використання адвокатом спеціальних знань у кримінальному судочинстві / М. Бойкова // Віче. – 2013. – № 18. – С. 10–12.
9. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений. / Р.Н.Ботавина.– М.: Финансы и статистика, 2001. – 208с.
10. Братковский М.Л. Психология и этика деловой коммуникации: Учебное пособие / М.Л.Братковский, А.М.Стадник, А.И. Файнвейц. – Донецк, 2008. – 156 с.
11. Вознюк Н.М. Етика: Навч. пос. / Н.М. Вознюк. – К.: ТОВ «Кондор», 2013. – 300 с.
12. Гаррис Р. Школа адвокатуры. Руководство к ведению гражданских и уголовных дел / Р. Гаррис ; пер. с англ. П. Сергеич. – Изд. 2-е. – М. : Изд-во СГУ, 2010. – 349 с.
13. Гасюк Л. М. До проблеми визначення сутності поняття "професійна етика" / Л.М.Гасюк // Теоретичні питання освіти та виховання. – К, 2001. – Вип.14. – С.100-102.
14. Гевадзе Т. Доказувальна діяльність адвоката-представника як форма реалізації правової позиції по господарській справі / Т. Гевадзе // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2013. – Вип. 95. – С. 72–74.

15. Геведзе Т. Л. Особливості повноважень адвоката із захисту прав, свобод та законних інтересів учасників господарських відносин у господарському процесі / Т. Л. Геведзе // Адвокат. – 2013. – № 9. – С. 36–40.
16. Герасимчук А. Етика й етикет сучасного бізнесу – запорука економічної безпеки підприємств / А. Герасимчук, О. Тимошенко, Я. Шашкевич. – К.: Вид-во Європейського університету, 2010. – 285 с.
17. Гошовська Т. В. Роль адвокатури при здійсненні захисту у кримінальній справі: позитивний прояв судово-правового реформування / Т. В. Гошовська, Н. Л. Дроздович // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 9. – С. 28–34.
18. Гребеньков Г.В., Фіолевський Д.П. Юридична етика./ Г.В.Гребеньков, Д.П.Фіолевський. – К.: Алерта, 2004. – 211 с.
19. Гурак Р.В. Розвиток юридичної психології в контексті розвитку юридичної освіти // Юридична психологія в Україні: здобутки і перспективи : Матеріали науково-практичної конференції, м. Київ, 24.04. 2015р. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. –252с.
20. Гусейнов А. А. Введение в этику: Учебник / А.А.Гусейнов. - Москва: МГУ, 1985. - 208 с.
21. Гусейнов А.А, Апресян Р.Г. Этика. Учебник / А.А.Гусейнов, Р.Г.Апресян. – М.: Гардарики, 2000. – 472 с.
22. Гусейнов А.А. История этических учений: [Електронний ресурс]. http://www.zipsites.ru/books/guseynov_istoriya_eticheskikh_uchenii/
23. Гусейнов А.А. Этика: Учебник. / А.А. Гусейнов, Р.Г. Апресян. – М.: Гардарики, 1998. – 183 с.
24. Гусейнов А.А., Дубко Е.Л. Этика: Учебник / А.А. Гусейнов, Е.Л. Дубко. – М.: Гардарики, 2006. – 496 с.
25. Данилов Е. П. Справочник адвоката: консультации, защита в суде, образы документов / Е. П. Данилов. – М. : Юрайт, 2012. – 726 с. – (Профессиональная практика).
26. ДеДжордж Р.Т. Деловая этика. – В 2-х тт. / Р.Т.ДеДжордж. – СПб.: «Экономическая школа», М.: Издательская группа «Прогресс», 2001. – 187 с.
27. Дружинин В.Ф. Этика: Курс лекцій / В.Ф. Дружинин, Л.А. Демина. – М.: Экзамен, 2009. – 221 с.
28. Енциклопедичний довідник майбутнього адвоката : у 2 ч. / за заг. ред. С. Ф. Сафулько. – К. : Ін Юре, 2008. – Ч. 1–2.
29. Етика / За ред.. В.О, Лозового. – К.: Юрінком Інтер. – 2005. – 217с.
30. Етика ділового спілкування: Курс лекцій / Т.К. Чмут, Г.Л. Чайка, М.П. Лукашевич, І.Б. Осетинська, – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2003. – 208 с.
31. Етика та психологія ділових відносин: Навчальний посібник / За ред. Андрєєвої Т.Є. – Харків: Бурун Книга, 2004. – 144 с.
32. Етика. Естетика: Навч. посіб. / І.Є. Волошко, Р.М. Вечірко, Т.С. Пітякова та ін. – К.: КНЕУ, 2007. – 152 с.

33. Етика: Навч. посіб. / За ред. В.О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 160 с.
34. Жуковская О.Л. Адвокатская деонтология в центре внимания международного адвокатского гражданства / О.Л. Жуковская // Адвокат. – 1999. – №1. С.13-16
35. Захарченко В.Ю. Юридична відповідальність державних службовців та проблема порушень службової етики / В.Ю.Захарченко // Держава і право. – К, 2003. – Вип. 20. – С. 223-231.
36. Захист у кримінальному процесі за новим Кримінальним процесуальним кодексом України : практ. посіб. / упоряд.: Ю. І. Руснак. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 352 с.
37. Зейкан Я. П. Адвокат: навички професії : практ. посіб. / Я. П. Зейкан. – 2-ге вид., стер. – К. : КНТ : Вид. Ліпкан О.С., 2011. – 788 с.
38. Зейкан Я. П. Адвокат: кримінальні справи : метод. поради : у 2 ч. / Я. П. Зейкан. – К. : Дакор, 2012. – 728 с.
39. Зейкан Я. П. Адвокат: цивільні справи : метод. поради / Я. П. Зейкан. – К. : Дакор : Світ книг, 2012. – 688 с.
40. Зейкан Я. П. Методика захисту в окремих категоріях кримінальних справ за КПК 2012 року / Я. П. Зейкан. – Х. : Коваленко О. В., 2013. – 376 с.
41. Зеленкова И.Л., Беляева Е.В. Этика: Учебное пособие для студентов вузов / И.Л. Зеленкова, Е.В. Беляева. – Минск: ТетраСистемс, 2001. – 368 с.
42. Золотухина-Аболина Е.В. Современная этика: истоки и проблемы. Учеб. для вузов / Е.В.Золотухина-Аболина. – Ростов н/Д.: Издательский центр «МарТ», 2010. – 448 с.
43. Золотухина-Аболина Е. В. Современная этика. / Е.В. Золотухина-Аболина. – М.: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: ИЦ «МарТ», 2003. – 144 с.
44. Зразки процесуальних документів : посібник : матеріали до складання кваліф. іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокат. діяльн. / за ред. С. О. Куринської. – 6-те вид., переробл. – К. : Прецедент, 2012. – 151 с.
45. Іваницький С. О. Адвокат у кримінальному провадженні на підставі угоди / С. О. Іваницький // Адвокат. – 2013. – № 10. – С. 26–29.
46. Іванцова А. В. Організаційні форми діяльності адвокатури : монографія / А. В. Іванцова. – Х. : ФІНН, 2011. – 248 с.
47. Канке В.А. Этика ответственности: теория морали будущего / В.А.Канке. – М.: НОРМА, 2003. – 206 с.
48. Книгін К. Г. Суб'єкти договору надання правових послуг адвокатом / К. Г. Книгін // Актуальні проблеми держави і права. – О., 2012. – Вип. 66. – С. 200–208.
49. Кобликов А.С. Юридическая этика / А.С.Кобликов. – М.: Норма, 2005. – 176с.

50. Ковнеров О.Є. Соціально-філософські аспекти виникнення й призначення професійної етики / О.Є.Ковнеров // Вісник Дніпропетровського університету, 2008. – Вип. 17. – С. 144-150.
51. Кодекс професійної етики судді // Вісник Верховного Суду України. – 2000. – № 2. – С 27-34.
52. Коломоєць Т. Етичні засади діяльності державних службовців: передумови та пріоритети правового регулювання в Україні / Т. Коломоєць, Г. Гулевська // Право України. – 2006. – №10. – С.60-64.
53. Компанейцев С. Професійний обов'язок як структурний елемент деонтологічних засад діяльності адвоката / С. Компанейцев // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 6. – С. 115–118.
54. Компанейцев С. Особистість адвоката: деонтологічний підхід / С. Компанейцев // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 3. – С. 135–137.
55. Корпоративная этика: Учеб. пособие / Авт.-сост. И.Н. Кузнецов. – М.: НОРМА, 2003. – 234с.
56. Коч О. Особливості трансдержавної діяльності адвокатури / О. Коч // Юридичний журнал. – 2013. – № 3. – С. 123–126.
57. Костицький М.В. Про психологічну експертизу та розширення сфери її застосування в Україні / В. Костицький // Юридична психологія в Україні: здобутки і перспективи : Матеріали науково-практичної конференції, м. Київ, 24.04. 2015р. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. –252с.
58. Кошинець В.В. Психологічні та етичні засади участі прокурора в юрисдикційному процесі / В.В.Кошинець // Юридична психологія в Україні: здобутки і перспективи : Матеріали науково-практичної конференції, м. Київ, 24.04. 2015р. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. –252с.
59. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування. Навч. пос. / О.В. Кубрак. – К.: ТОВ «Кондор», 2013. – 222с.
60. Куринська С. О. Цивільні процесуальні документи : посібник / С. О. Куринська, Л. Л. Лазебний. – Вид. 3-тє, переробл. – К. : Прецедент, 2013. – 168 с.
61. Кухарук Ю. О. Відвід захисника від участі у кримінальній справі в кримінальному процесі України : монографія / Ю. О. Кухарук. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 147 с.
62. Кучер Т. М. Застосування логічних моделей доведення адвокатами у цивільному судочинстві України / Т. М. Кучер // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 4. – С. 175–179.
63. Кушакова-Костицька Н.В. Інформаційна етика як підґрунтя правового регулювання мережі інтернет / Н.В. Кушакова-Костицька // Юридична психологія в Україні: здобутки і перспективи : Матеріали науково-практичної конференції, м. Київ, 24.04. 2015р. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. –252с.
64. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України у схемах : навч. посіб. / А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2012. – 136 с.

65. Лахтіонова Р. Організаційно-правові форми здійснення адвокатської діяльності / Р. Лахтіонова // Адвокатське бюро. – 2013. – № 1. – С. 16–20.
66. Левківський Б.К. Юридична етика та деонтологія[текст]:навчально-методичний посібник / Б.К.Левківський; Американська асоц. юристів.-К.: СПД Юсип'юк В.Д. ,2009.-126 с.
67. Лозовий В.О. Етика: Навчальний. посібник / В.О.Лозовий. - К: Юрінком Інтер,2002. – 224 с.
68. Лозовий В.О. Умови виникнення й призначення професійної етики / В кн.. Етика : Навч. посібник / за ред. В. Лозовий. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 224 с.
69. Ломачинська, І.М. Професійна етика: Навч. посіб. для дистанц. навчання / [За наук. ред. В. І. Ярошовця]; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна" / І.М.Ломачинська. – К., 2005. – 226 с: іл., табл. – (Мережа дистанційного навчання).
70. Ляш А. О. Захисник як суб'єкт доказування в судових стадіях кримінального процесу / А. О. Ляш, В. С. Благодир // Адвокат. – 2012. – № 10. – С. 19–21.
71. Малахов В. А. Етика: Навч. посіб. / В.А.Малахов. – К.: Либідь, 2001. – 135 с.
72. Малахов В. Етика: Курс лекцій. Навч. посіб. / В.Малахов. – К.: Либідь, 2004. – 384 с.
73. Масюк В. Секреты практической юриспруденции / В. Масюк. – Харьков : Право, 2012. – 232 с.
74. Матвеев П. Історія адвокатури. Правовий статус адвокатури, адвокатська діяльність / П. Матвеев // Юридичний журнал. – 2013. – № 1. – С. 114–132.
75. Матвеев П. Порівняльний аналіз Правил адвокатської етики / П. Матвеев // Юридичний журнал. – 2013. – № 3. – С. 120–122.
76. Овдієнко Л. Мораль і право у системі соціальних уявлень / Л. Овдієнко // Соціальна психологія. – 2011. – Спец. вип. – С.121-128.
77. Одинцова І. М. Право на захист на досудовому розслідуванні за новим КПК України / І. М. Одинцова // Право і суспільство. – 2013. – № 2. – С. 207–211.
78. Одинцова О.В. Профессиональная этика. Уч. / О.В. Одинцова. – К.: ТОВ «Кондор», 2014. – 144 с.
79. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого ; за ред.: І. Є. Марочкін. – Х. : Право, 2013. – 448 с.
80. Основи філософських знань: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: Підручник / М.І. Горлач, В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.П. Требін та ін. – К.: ЦУЛ, 2008. – 1028 с.
81. Основні положення про роль адвокатів : прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 р. // Право України. – 2012. – № 7. – С. 246–249.

82. Палеха Ю.І. Ділова етика: Навч. посібник / Європейський ун-т. / Ю.І.Палеха.– К., 2012. – 189 с.
83. Панкратова М. Е. Возникновение института адвокатуры из патроната Древнего Рима / М. Е. Панкратова, С. А. Соловьев // Современное право. – 2012. – № 10. – С. 139–142.
84. Панченко В.І. Етика. Естетика. Навч. пос. / В.І. Панченко. – К.: ТОВ «Кондор», 2014. – 432 с.
85. Петрунин Ю.Ю., Борисов В.К. Этика бизнеса: Учеб. Пособие / Ю.Ю.Петрунин, В.К.Борисов. – М.: Дело, 2004. – 400 с.
86. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: Навч. посіб. / Є.А.Подольська. – К.: ЦНЛ, 2006. – 624с.
87. Попелюшко В. О. Оскарження захисником рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування та прокурора / В. О. Попелюшко // Адвокат. – 2012. – № 10. – С. 12–15.
88. Правила адвокатської етики (Схв. Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України 1 жовтня 1999 року; протокол № 6/УІ від 1 – 2 жовтня 1999 року.) – К.: ТОВ ред. журн. «Адвокат», 1999.
89. Правила адвокатської етики // Юридичний журнал. – 2013. – № 2. – С. 119–136.
90. Прилуцький С. Присяга судді: стара категорія – новий правовий зміст / С.Прилуцький // Право України. – 2011. – № 6.- С. 102 – 105.
91. Притика Д. Судова незалежність – етика і проблеми корупції / Д.Притика // Право України. – 2012. - № 1. – С.23-26.
92. Професійна етика. Юридична етика як вид професійної етики. Професійна етика державних службовців: [Електронний ресурс]. www.lnu.edu.ua/faculty/pravo/.../jur_etyka.doc
93. Професійна етика: виникнення, призначення, функції у суспільстві: [Електронний ресурс]http://pidruchniki.ws/18300503/etika_ta_estetika/profesiyna_etika_viniknennya_priznachennya_suspilstvi.
94. Психология и этика делового общения / Под ред. П.С. Лавриненко. – М, 2000. – 218 с.
95. Рагулин А. В. Понятие и система института профессиональных прав адвоката-защитника / А. В. Рагулин // Государство и право. – 2013. – № 11. – С. 81–85.
96. Радугин А.А. Этика. Учебное пособие для вузов / А.А.Радугин. – М.: Центр, 2003. – 224 с.
97. Рождественский Ю.В. Словарь терминов: Мораль. Нравственность. Этика: (Общеобразовательный тезаурус) / Ю.В. Рождественский. – М., 2002. –450 с.
98. Ромовська З. В. Суд і адвокат: проблеми співпраці / З. В. Ромовська // Адвокат. – 2013. – № 1. – С. 6–9.

99. Руда Н. Г. Співвідношення понять професійної та прикладної етики / Н.Г.Руда // Науковий часопис. – К., 2007. – Вип. 12 (25). – С. 200-206.
100. Рудакевич І.І. Етико-психологічні засади формування етичної поведінки державних службовців у професійній діяльності / І.І. Рудакевич // Статистика України. – 2006. – №2. – С.85-89.
101. Святоцька В. О. Всесвітні міжнародно-правові стандарти організації та діяльності адвокатури: український вимір / В. О. Святоцька // Право України. – 2012. – № 7. – С. 250–256.
102. Синеокий О. В. Адвокатура как институт правовой помощи и защиты: новый курс адвокатского права и адвокатской криминалистики : учеб. пособие / О. В. Синеокий. –Изд. 2-е, испр. и доп. – Харьков : Право, 2012. – 520 с.
103. Современный этикет / Сост. И.А. Сокол. – Харьков: Фолио, 2005. – 477 с.
104. Тизах В. Судова етика. Як вона діє в США / В.Тизах // Юрид. вісник України. – 2000. – 23-29 листопада (№47). – С. 6.
105. Тофтул М.Г. Етика: Навч. посібник. / М.Г.Тофтул. – К.: Видав. центр «Академія», 2005. – 416 с.
106. Уткин Э.А. Этика бизнеса / Э.А. Уткин. – М.: Юрид. Лит, 2000. – 341 с.
107. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: Навч. посіб. / Ф.І.Хміль. – К.: Академвидав, 2004. – 278с.
108. Чистіліна Т.О. Етика та естетика. Навч. пос. / Т.О. Чистіліна. – К.: ТОВ «Кондор», 2013. – 320 с.
109. Черноус Ю. Морально-етична характеристика слідчих дій / Ю.Черноус // Право України. – 2005. – №2. –С. 55-59.
110. Шипілова Ю. Адвокатський запит: проблеми теорії та практики / Ю. Шипілова // Адвокатське бюро. – 2013. – № 1. – С. 32–35.
111. Щодо покращення організації участі прокурорів у судах [Електронний ресурс]. –Режим доступ : <http://document.ua/shodo-pokrashannja-organizaciyi-uchasti-prokuroriv-u-sudah-doc9459.htm>
112. Этика деловых отношений: Учебник / В.К. Борисов, Е.М. Панина, М.И. Панов и др. – М.: Форум: Инфра-М, 2006. – 175с.
113. Этика сотрудников правоохранительных органов: Учеб. /Под ред. Г.В. Дубова. – М: Щит-М, 2002. – 523с.
114. Этика: Учебник / Под общ. ред. А. А. Гусейнова Е.Л. – М.: Гардарики, 2000. – 112 с.
115. Этика: Учебник / Под общ. ред. А.А. Гусейнова и Е.Л. Дубко. – М., 2000. – 244с.
116. Юрій М.Ф. Етика: Підручник / М.Ф.Юрій. – К.: ДАКОР, 2006. – 320с.
117. Яновська О. Г. Кримінальне провадження: процесуальні документи захисту : посібник / О. Г. Яновська, Л. Л. Лазебний. – К. : Прецедент, 2013. – 160 с. – (Бібліотека журналу "Адвокат").

118. Яновська О. Г. Процесуальні форми протестної діяльності адвоката в кримінальному провадженні / О. Г. Яновська // Право України. – 2013. – № 11. – С. 165–172.

12. 3. Додаткова література до кожної теми курсу:

До теми 1

1. Артемов В.М. Профессиональная этика. Учебное пособие / В.М. Артемов. – К.: ТОВ «Кондор», 2014. – 236 с.
2. Гасюк Л. М. До проблеми визначення сутності поняття "професійна етика" / Л.М.Гасюк // Теоретичні питання освіти та виховання. – К, 2001. – Вип.14. – С.100-102.
3. Професійна етика. Юридична етика як вид професійної етики. Професійна етика державних службовців: [Електронний ресурс]. www.lnu.edu.ua/faculty/pravo/.../jur_etyka.doc
4. Професійна етика: виникнення, призначення, функції у суспільстві: [Електронний ресурс] http://pidruchniki.ws/18300503/etika_ta_estetika/profesiyna_etika_viniknennya_priznachennya_suspilstvi.
5. Руда Н. Г. Співвідношення понять професійної та прикладної етики / Н.Г.Руда // Науковий часопис. – К., 2007. – Вип. 12 (25). – С. 200-206.

До теми 2

1. Артемов В.М. Профессиональная этика. Учебное пособие / В.М. Артемов. – К.: ТОВ «Кондор», 2014. – 236 с.
2. Гасюк Л. М. До проблеми визначення сутності поняття "професійна етика" / Л.М.Гасюк // Теоретичні питання освіти та виховання. – К, 2001. – Вип.14. – С.100-102.
3. Левківський Б.К. Юридична етика та деонтологія[текст]:навчально-методичний посібник / Б.К.Левківський; Американська асоц. юристів.-К.: СПД Юсип'юк В.Д. ,2009.-126 с.
4. Лозовий В.О. Етика: Навчальний. посібник / В.О.Лозовий. - К: Юрінком Інтер,2002. – 224 с.
5. Лозовий В.О. Умови виникнення й призначення професійної етики / В кн.. Етика : Навч. посібник / за ред. В. Лозовий. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 224 с.
6. Ломачинська, І.М. Професійна етика: Навч. посіб. для дистанц. навчання / [За наук. ред. В. І. Ярошовця]; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна" / І.М.Ломачинська. – К., 2005. – 226 с: іл., табл. – (Мережа дистанційного навчання).
7. Професійна етика. Юридична етика як вид професійної етики. Професійна етика державних службовців: [Електронний ресурс]. www.lnu.edu.ua/faculty/pravo/.../jur_etyka.doc
8. Професійна етика: виникнення, призначення, функції у суспільстві:

[Електронний ресурс] http://pidruchniki.ws/18300503/etika_ta_estetika/profesiyna_etika_viniknennya_priznachennya_suspilstvi.

9. Руда Н. Г. Співвідношення понять професійної та прикладної етики / Н.Г.Руда // Науковий часопис. – К., 2007. – Вип. 12 (25). – С. 200-206.

До теми 3

1. Гусейнов А. А. Введение в этику: Учебник / А.А.Гусейнов. - Москва: МГУ, 1985. - 208 с.

2. Гусейнов А.А, Апресян Р.Г. Этика. Учебник / А.А.Гусейнов, Р.Г.Апресян. – М.: Гардарики, 2000. – 472 с.

3. Гусейнов А.А. История этических учений: [Електронний ресурс]. http://www.zipsites.ru/books/guseynov_istoriya_eticheskikh_uchenii/

4. Гусейнов А.А. Этика: Учебник. / А.А. Гусейнов, Р.Г. Апресян. – М.: Гардарики, 1998. – 183 с.

5. Лозовий В.О. Умови виникнення й призначення професійної етики / В кн.. Етика : Навч. посібник / за ред. [В. Лозовий](#). – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 224 с.

6. Ломачинська, І.М. Професійна етика: Навч. посіб. для дистанц. навчання / [За наук. ред. В. І. Ярошовця]; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна" / І.М.Ломачинська. – К., 2005. – 226 с: іл., табл. – (Мережа дистанційного навчання).

7. Матвеев П. Історія адвокатури. Правовий статус адвокатури, адвокатська діяльність / П. Матвеев // Юридичний журнал. – 2013. – № 1. – С. 114–132.

8. Матвеев П. Порівняльний аналіз Правил адвокатської етики / П. Матвеев // Юридичний журнал. – 2013. – № 3. – С. 120–122.

9. Овдієнко Л. Мораль і право у системі соціальних уявлень / Л. Овдієнко // Соціальна психологія. – 2011. – Спец. вип. – С.121-128.

10. Одинцова О.В. Профессиональная этика. Уч. / О.В. Одинцова. – К.: ТОВ «Кондор», 2014. – 144 с.

11. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого ; за ред.: І. Є. Марочкін. – Х. : Право, 2013. – 448 с.

12. Основи філософських знань: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: Підручник / М.І. Горлач, В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.П. Требін та ін. – К.: ЦУЛ, 2008. – 1028 с.

До теми 4

1. Малахов В. Етика: Курс лекцій. Навч. посіб. / В.Малахов. – К.: Либідь, 2004. – 384 с.

2. Масюк В. Секреты практической юриспруденции / В. Масюк. – Харьков : Право, 2012. – 232 с.

3. Матвеев П. Історія адвокатури. Правовий статус адвокатури, адвокатська діяльність / П. Матвеев // Юридичний журнал. – 2013. – № 1. – С. 114–132.

4. Матвеев П. Порівняльний аналіз Правил адвокатської етики / П. Матвеев // Юридичний журнал. – 2013. – № 3. – С. 120–122.
5. Овдієнко Л. Мораль і право у системі соціальних уявлень / Л. Овдієнко // Соціальна психологія. – 2011. – Спец. вип. – С.121-128.
6. Одинцова І. М. Право на захист на досудовому розслідуванні за новим КПК України / І. М. Одинцова // Право і суспільство. – 2013. – № 2. – С. 207–211.
7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 № 2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2453-17/page>

До теми 5

1. Кошинець В.В. Психологічні та етичні засади участі прокурора в юрисдикційному процесі / В.В.Кошинець // Юридична психологія в Україні: здобутки і перспективи : Матеріали науково-практичної конференції, м. Київ, 24.04. 2015р. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. –252с.
2. Зеленкова И.Л., Беляева Е.В. Этика: Учебное пособие для студентов вузов / И.Л. Зеленкова, Е.В. Беляева. – Минск: ТетраСистемс, 2001. – 368 с.
3. Золотухина-Аболина Е.В. Современная этика: истоки и проблемы. Учеб. для вузов / Е.В.Золотухина-Аболина. – Ростов н/Д.: Издательский центр «МарТ», 2010. – 448 с.
4. Золотухина-Аболина Е. В. Современная этика. / Е.В. Золотухина-Аболина. – М.: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: ИЦ «МарТ», 2003. – 144 с.
5. Про прокуратуру: Закон України від 15.07.2015 р. № 1697-18 Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 2-3, ст.12)

До теми 6

1. Коломоєць Т. Етичні засади діяльності державних службовців: передумови та пріоритети правового регулювання в Україні / Т. Коломоєць, Г. Гулевська // Право України. – 2006. – №10. – С.60-64.
2. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України у схемах : навч. посіб. / А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2012. – 136 с.
3. Масюк В. Секреты практической юриспруденции / В. Масюк. – Харьков : Право, 2012. – 232 с.
4. Чорноус Ю. Морально-етична характеристика слідчих дій / Ю.Чорноус // Право України. – 2005. – №2. –С. 55-59.

До теми 7

1. Гаррис Р. Школа адвокатуры. Руководство к ведению гражданских и уголовных дел / Р. Гаррис ; пер. с англ. П. Сергеич. – Изд. 2-е. – М. : Изд-во СГУ, 2010. – 349 с.
2. Гевадзе Т. Доказувальна діяльність адвоката-представника як форма реалізації правової позиції по господарській справі / Т. Гевадзе //

Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2013. – Вип. 95. – С. 72–74.

3. Геведзе Т. Л. Особливості повноважень адвоката із захисту прав, свобод та законних інтересів учасників господарських відносин у господарському процесі / Т. Л. Геведзе // Адвокат. – 2013. – № 9. – С. 36–40.

4. Герасимчук А. Етика й етикет сучасного бізнесу – запорука економічної безпеки підприємств / А. Герасимчук, О. Тимошенко, Я. Шашкевич. – К.: Вид-во Європейського університету, 2010. – 285 с.

5. Гошовська Т. В. Роль адвокатури при здійсненні захисту у кримінальній справі: позитивний прояв судово-правового реформування / Т. В. Гошовська, Н. Л. Дроздович // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 9. – С. 28–34.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Заняття № 1

ТЕМА : Загальні положення науки «Етика»

1. Етика як наука: предмет, структура, завдання та функції. Основні завдання етики у сучасних умовах

2. Мораль: теорії походження, поняття, ознаки, структура і функції.

3. Мораль і право: співіснування і взаємовплив.

4. Моральна регуляція.

5. Основні категорії етики.

6. Основні проблеми теорії моралі.

Заняття № 2

Тема : Професійна етика. Юридична етика як вид професійної етики.

1. Професійна етика державних службовців Професійна етика: поняття, види.

2. Специфіка юридичної професії і значення юридичної етики.

3. Юридична етика як вид професійної етики: поняття, предмет, завдання. Відмінність юридичної етики і етики права.

4. Структура, види, норми і джерела професійної етики.

5. Професійна етика державних службовців.

6. Основні складові процесу формування та функціонування етики державного службовця і його чинники.

Заняття № 3

Тема : Етичні засади здійснення правосуддя

1. Поняття та значення судової етики. Суспільне призначення суду.

2. Моральні вимоги до судді.

3. Етика судового процесу: допит свідків, потерпілих, підсудних; оцінка доказів; встановлення істини по справі і винесення справедливого рішення.

4. Судова риторика.

5. Судовий етикет.

Заняття № 4

Тема: Професійна етика працівників прокуратури

1. Соціальні функції прокуратури. Моральні вимоги до прокурорів.
2. Основні вимоги до професійної поведінки прокурора.
3. Основні вимоги до поведінки прокурора в межах судочинства.
4. Основні вимоги до позаслужбової поведінки прокурора.

Заняття № 5

Тема : Професійна етика слідчого

1. Специфіка реалізації моральних норм у діяльності слідчого:
 - 1.1. принцип законності;
 - 1.2. принцип конфіденційності;
 - 1.3. проблема одноособового прийняття більшості рішень;
 - 1.4. моральна відповідальність за помилку.
2. Етика слідчих дій:
 - 2.1. моральна мотивація тимчасової ізоляції обвинуваченого чи підозрюваного;
 - 2.2. допит обвинуваченого, свідків;
 - 2.3. відносини з потерпілим;

Заняття № 6

Тема 6. Професійна етика адвокатів

1. Суспільне призначення адвокатури. Загальні право-етичні вимоги до адвокатів.
2. Основні принципи адвокатської етики:
 - а. принцип пріоритету інтересів клієнта або принцип адвокатської справедливості;
 - б. принцип незалежності;
 - в. принцип конфіденційності;
 - г. принцип компетентності та добросовісності
 - д. принцип відповідальності за недотримання правил адвокатської етики.
3. Етика укладення угоди про надання правової допомоги. Відносини адвоката з клієнтом.
4. Етичні аспекти здійснення захисту за призначенням і надання адвокатом правової допомоги малозабезпеченим особам.

Заняття № 7

Тема 7. Професійна етика нотаріусів та юрисконсультів

1. Суспільне призначення нотаріату.
2. Моральні обов'язки нотаріусів. Дисциплінарні стягнення.
3. Кодекс професійної етики нотаріусів України.
4. Етичні правила щодо професійної діяльності юрисконсульта.
5. Основні засади професійної етики юриста.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин (д.ф.н.)	Кількість Годин (з.ф.н...)
1.	Тема 1. Загальні положення науки «Етика»	10	10
2.	Тема 2. Професійна етика. Юридична етика як вид професійної етики.	8	18
3.	Тема 3. Історія етики юридичної професії	6	10
4.	Тема 4. Етичні засади здійснення правосуддя	6	10
5.	Тема 5. Професійна етика працівників прокуратури	2	10
6.	Тема 6. Професійна етика слідчого	2	10
7.	Тема 7. Професійна етика адвокатів	2	10
	Усього годин	36	78

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ студентів
з навчальної дисципліни
«Професійна етика юриста»**

Тема 1. Загальні положення науки «Етика»

Питання для вивчення

1. Об'єктивні та суб'єктивні витоки моралі.
2. Категорії моральної свідомості.
3. Свобода морального вибору.
4. Категорії моральної діяльності.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Назвіть соціальні чинники виникнення моралі.
2. В чому сутність категорії справедливості.
3. Дайте поняття морального боргу.
4. Мораль як невідємний фактор існування будь-якого суспільства.
5. Мораль як передвісник права.
6. Що таке моральний вчинок?
7. Сформулюйте власне розуміння свободи морального вибору.
8. Які умови і критерії вільного морального вибору?
9. Як ви розумієте свободу волі?
10. Як Ви розумієте несвободу волі?
11. Назвіть види несправедливості за Св. Бернаром.
12. Які умови здійснення вчинку?
13. Що таке свобода морального вибору?
14. Спробуйте пригадати (з історії, з життя) приклад гідного, на вашу душуку вчинку.

Ситуація 1

Керівництво запропонувало Вам дуже гарну посаду, що відповідає Вашим прагненням, відповідає Вашим мріям. Однак Вас попросили не розголошувати цю пропозицію, доки не буде відправлено на пенсію людину (X), яка обіймає цю посаду, людину, яку Ви шануєте, з якою Ви пов'язані давніми дружніми стосунками. Перед Вами нелегкий вибір: погодитися на запропоновані умови чи відмовитися від привабливої пропозиції керівництва. Існує ще варіант - попередньо порадитися з X., порушивши висунуту керівництвом умову. Цілком можливо, що X.: а) передасть керівництву про вашу розмову; б) важко перенесе повідомлення (інфаркт, або щось подібне); в) це загрожуватиме ускладненнями.

Ситуація 2

Лікар повідомив вам про те, що хвороба близької вам людини смертельна і запропонував вам самому вирішити, повідомляти їй цей діагноз чи ні.

Ситуація 3

У Вашого сина має бути письмовий вступний іспит до вищого навчального закладу з великим конкурсом. Випадково Вам стало відомо екзаменаційне завдання. Перед Вами вибір: повідомити цю інформацію тільки своєму синові, що мріє вступити саме до цього закладу; дозволити йому поділитися інформацією зі своїми друзями; приховати отриману інформацію.

Ситуація 4

Одразу після катастрофи в Чорнобилі керівництво СРСР прийняло рішення не поширювати інформацію про реальні масштаби радіоактивної небезпеки. Чи є особи, відповідальні за прийняті рішення, у ситуації морального вибору?

Ситуація 5

Ви йдете ввечері по вулиці з важким предметом у руці (можливо, з гайковим ключем). На Ваших очах два хулігани б'ють жінку. Ви можете: непомітно пройти повз них; спробувати умовити хуліганів припинити свої дії; вплинути на них силою - вдарити одного з них по голові. Чи йдеться тут про моральний вибір, чи тільки про вибір ефективної дії?

Ситуація 6

У Вас є серйозні підстави підозрювати ваших сусідів (однокурсників) у тім, що вони затівають щось злочинне, але повної впевненості в цьому немає. Ви можете повідомити по телефону свої здогадки у міліцію. Можна спробувати умовити сусідів від здійснення задуманого тощо. Чи стоїть перед вами проблема морального вибору?

Тема 2. Професійна етика. Юридична етика як вид професійної етики

Питання для вивчення

1. Завдання юридичної етики.
2. Особливе місце етики в професії юриста
3. Система професійної етики.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Сформулюйте поняття професійної етики і розкрийте її значення. Які види професійної [етики вам відомі?
2. Яке значення для професії юриста має поняття юридичної етики (усно, письмово)?
3. Назвіть особливості професійної етики в юридичній професії (усно, письмово).
4. Що означає єдність етики і права?
5. Ваше сприйняття етики як навчальної дисципліни. Обґрунтуйте свою відповідь (усно, письмово).
6. Яка структура юридичної етики?
7. Назвіть джерела юридичної етики.

8. Які Ви знаєте види юридичної етики?
9. Розкрийте значення правового регулювання етичних питань.
10. Що означає корпоративне регулювання етичних взаємин?

Тема 3. Історія етики юридичної професії

Питання для вивчення

1. Судова етика в Україні періоду Російської імперії
2. Юридична етика в Україні радянського періоду
3. Юридична етика в суверенній Україні

Питання і завдання для самоконтролю

1. Юридична етика в Україні періоду Російської імперії.
2. Які умови сприяли виникненню і розвитку етики в Російській імперії?
3. Чому судова реформа 1864 р. у Росії сприяла виникненню судової етики?
4. А. Ф.Коні - основоположник судової етики в Російській імперії.
5. Яка роль української інтелігенції в перетворенні судової системи в Російській імперіїXIXст.?
6. Революційні події 1917 р. у Росії і руйнування судової системи.
7. Юридична етика в Україні сталінського періоду СРСР.
8. Юридична етика в Україні постсталінського періоду СРСР.
9. Юридична етика в суверенній Україні до прийняття Конституції України 28.06.96 р.
10. Юридична етика в суверенній Україні після прийняття Конституції України 28.06.96 р.
11. Назвіть перспективи розвитку юридичної етики в Україні з урахуванням судової системи.

Тема 4. Етичні засади здійснення правосуддя

Питання для вивчення

1. Моральні витoki судочинства
2. Етика судового рішення.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Визначте історичне призначення судової діяльності.
2. Назвіть моральні основи судової діяльності.
3. Розкрийте єдність законності та моралі в судовій діяльності.
4. Дайте поняття етичної сторони судового процесу.
5. Що таке етика допиту в судовому засіданні?
6. Як визначається етика взаємин учасників судового процесу?
7. Дайте визначення етики судової риторики.
8. Охарактеризуйте етику судового рішення.
9. Охарактеризуйте етику позасудової поведінки.

Ситуація 1

Ви - суддя. До вас надійшла справа про вчинення низки злочинів групою осіб. Справа розслідувана з порушенням процесуальних вимог. Процедура пізнання осіб проведена нечітко, протоколи допитів містять виправлення. Справу розслідував ваш однокурсник, з яким Ви підтримуєте дружні стосунки.

Друг переконує Вас не повертати справу на додаткове розслідування, оскільки терміни тримання під вартою арештованих вже минули і їх слід випускати, що загрожує йому великими неприємностями. Він просить розглянути справу, закривши очі на допущені помилки. В обвинувачуваних родичів немає, скаржитися нікому, так що неприємностей не передбачається. Загалом, виручай Друг.

Перед Вами ситуація морального вибору. Як бути?

Ситуація 2

Ви у своєму робочому кабінеті вивчаєте призначену Вами до розгляду кримінальну справу про поширення наркотичних речовин. Розслідування перевірена непогано, провина підсудного здається очевидною. Ваш помічник доповідає Вам, що на прийом прийшли відвідувачі, батьки підсудного, і просять їх прийняти.

Трохи повагавшись (у Вас сьогодні не прийомний день), Ви приймаєте відвідувачів. Під час бесіди мати підсудного повідомляє, що їх син дружив з Вашою дочкою, і їм відомо, що вона так само балувалася наркотиками й іноді купувала їх для подружок. Батьки вимагають допомогти їх сину уникнути відповідальності, а інакше вони звернуться до преси і обнародують ці факти. Ситуація не з простих. Потрібно діяти...

Ситуація 3

Під час розгляду цивільної справи про розподіл спадщини - великої суми грошей, що залишилася після смерті заможної особи. До Вас звернувся гарний знайомий із проханням допомогти одній зі сторін - дружині покійного виграти цей процес і запропонував за допомогу чималий «гонорар». Допомогти не складно, тим більше, що іншою стороною, яка претендує на спадщину - безпомічні старі батьки померлого, що навіть не зібрали грошей на адвоката. Ризику практично ніякого, а гроші пропонують великі, явився привід для міркувань. Ваші дії...

Ситуація 4

Ви суддя. Під час розгляду кримінальної справи про вбивство Ви довідуєтеся, що один із свідків (швидше - спільник підсудного) - колишній Ваш однокурсник по інституту, з яким Ви вже давно не бачились і забули про нього. Однак Ви згадали, що у вас була дуже серйозна сварка через дівчину, до якої Ви обоє залицялись і яка потім стала його дружиною. Ви за натурою людина злопам'ятна...

Момент морального вибору.

Ситуація 5

Ви - суддя. Дружина повідомляє, що Вас запрошує в гості на день народження її співробітниця. Під час свята, з'ясувалося, що серед гостей присутня особа, репутація якої визначається як "кримінальний авторитет".

Вам належить прийняти рішення...

Тема 5. Професійна етика працівників прокуратури

Питання для вивчення

1. Моральні якості працівника прокуратури
2. Моральна культура працівника прокуратури
3. Професійно-моральна деформація та її фактори
4. Етичні правила поведінки працівника прокуратури в різних сферах діяльності
5. Професійна етика слідчого
6. Професійна етика державного обвинувача
7. Професійна етика керівника органу (підрозділу) прокуратури
8. Кодекс професійної етики працівників прокуратури

Питання і завдання для самоконтролю

1. Якими моральними якостями повинен володіти працівник прокуратури?
2. Проаналізуйте особливості моральної культури працівника прокуратури.
3. Перечисліть фактори професійно-моральної деформації працівника прокуратури.
4. Проаналізуйте етичні правила поведінки працівника прокуратури в різних сферах діяльності.

Тема 6. Професійна етика слідчого

Питання для вивчення

1. Морально-правові джерела слідчої діяльності.
2. Процесуальна незалежність і моральна відповідальність слідчого.
3. Правова і моральна мотивація тимчасової ізоляції обвинуваченого.
4. Етика слідчого доведення.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Освітїть етичні питання, пов'язані з прийняттям слідчим справи до свого виробництва.
2. Охарактеризуйте морально-правові основи слідчої діяльності.
3. Що означає єдність закону і моралі в роботі слідчого?
4. Як ви пов'яжете процесуальну самостійність і моральну відповідальність слідчого?

5. Поясніть, яку роль відіграють моральні основи тимчасової ізоляції особи від суспільства.
6. Які моральні основи карно-процесуального доведення?
7. Як ви розумієте моральну цінність конституційного права людини на захист від обвинувачення?
8. У чому особливість етики взаємин слідчого з особами, що потерпіли від злочину?
9. Етика позаслужбового поведіння слідчого.

Ситуація 1

Ви розслідуєте кримінальну справу про вчинення сери зухвалих розбійних нападів. Прийшовши ввечері додому, Ви бачите свою матір за чаюванням зі своєю давньою подругою. У процесі бесіди мати розповідає, що онук гості заарештований за обвинуваченням у розбійних нападах, тобто в справі, розслідуванням якої займається Ви. Мати і подруга зі сльозами переконують Вас, що онук дуже гарний хлопчик і просять допомогти йому. Насправді ж, як виявляється з матеріалів справи, "дуже гарний хлопчик" серед членів злочинної групи був особливо зухвалим і жорстоким. Ви, природно, дуже любите свою матір і не можете ні в чому їй відмовити... Перед Вами ситуація морального вибору.

Ситуація 2

Ви розслідуєте кримінальну справу про великі розкрадання, вчинені директором, головним бухгалтером і касиром шахти. В один із днів Вас запрошує начальник слідчого відділу, у якому Ви працюєте слідчим і повідомляє, що директор є рідним братом одного з керівників республіки. Потрібно повести справу таким чином, щоб звільнити його від відповідальності, а провину звалити на головного бухгалтера і касира. Якщо допоможете, Вам обіцяна блискуча кар'єра, якщо ні, можете потрапити в немилість високого керівництва. Рішення за Вами.

Ситуація 3

Ви розслідуєте справу про квартирні крадіжки. У Вас на столі лежать три нерозкриті квартирні крадіжки, за що Вас постійно лає керівництво. Після чергової лайки начальник «підкидає» Вам ідею -переконати обвинувачуваного взяти крадіжки на себе, а щоб він став покірнішим, пообіцяти йому свою допомогу в суді.

Які моральні проблеми виникають перед Вами? Як Ви вдієте?

Ситуація 4

Ви розслідуєте вперше у своїй практиці груповий злочин про крадіжку і збут краденого металу. У справі заарештовано 6 підозрюваних. Терміни тримання обвинувачуваних під вартою минають, однак один з них завзято і переконливо заперечує свою участь у вчиненні злочину та причетності до групи. Якщо Ви не отримаєте від нього визнання у вчиненні цього злочину, Вам доведеться звільнити його, а можливо і всіх інших з-під варти, а справа практично розпадеться, тому що, вийшовши на волю, усі змовляться і будуть переховуватися.

У бесіді зі старшими колегами один з них радить залякати «незговірливого», кинути його в «пресову» камеру до кримінальних елементів, показати йому кілька зфабрикованих протоколів допиту інших напарників, які ніби звинувачують його в співучасті. Після цього він зізнається у вчиненні злочину.

Ви шукаєте вихід із критичної ситуації...

Ситуація 5

Ви розслідуєте кримінальну справу про убивство. В один із днів до Вашого кабінету заходить колега по роботі. Поговоривши про те про се, він пропонує разом пообідати. Під час обіду, за чаркою горілки, він повідомляє, що до нього звернулися його давні знайомі з проханням допомогти обвинувачуваному в справі, що Ви ведете. Вони дуже заможні люди і пропонують велику суму грошей за допомогу. А зробити потрібно саму малість: допустити трохи "помилку" при розслідуванні з таким розрахунком, щоб їх можна було використовувати в суді для виправдання. Ви стаєте власником великої суми грошей, багатою людиною. Випадок, що може ніколи не повториться. А убитого все одно вже не воскресити. Так переконує Вас колега-слідчий із сусіднього кабінету, якого Ви знаєте дуже мало. Ця спокуса надає можливість поправити свої фінансові справи. Однак...

Тема 7. Професійна етика адвокатів

Питання для вивчення

1. Правові етичні основи адвокатської діяльності в Україні.
2. Етика захисту на досудовому слідстві.
3. Судова етика адвоката
4. Етичні основи поширення інформації, про які надають юридичні послуги.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення правового етичного статусу адвоката в Україні.
2. Назвіть моральну основу адвокатської діяльності.
3. Що включає в себе етика адвокатської угоди про надання правової допомоги?
4. Що означає етика прийняття адвокатського доручення на ведення справи?
5. Яка роль суб'єктивного відношення адвоката до особистості клієнта за укладення угоди про надання правової допомоги?
6. Назвіть проблему відмови адвоката від прийнятого доручення на ведення справи.
7. Що таке сутність і яке значення інституту адвокатської таємниці?
8. Етика захисту на попередньому слідстві.
9. Судова етика адвоката.
10. Етичні межі захисту.
11. Що вам відомо про корпоративну етику адвоката.

Ситуація 1

Виступаючи в судових суперечках і полемізуючи з адвокатом у спірних питаннях обвинувачення, прокурор заявляє: "Звичайно, у Вас великий досвід щодо захисту злочинців, тому маєте лише на одному мізинці два персні з діамантами". - "А у Вас двоповерховий будинок за містом - відповідає адвокат, але я про це не згадую тут." - "Пан адвокат, втручається суддя, прошу не перебивати державного обвинувача".

Охарактеризуйте поведінку учасників судового засідання.

Ситуація 2

Ви - адвокат. До Вас звернувся відвідувач із проханням вести його справу в суді. Ви з'ясовуєте у відвідувача, хто надавав йому юридичну допомогу на досудовому слідстві. "На слідстві в мене був адвокат, однак він виявився зовсім безграмотною і непорядною людиною, а тому я від його послуг відмовився". Ваші подальші дії...?

Ситуація 3

До Вас звернувся відвідувач із проханням захищати інтереси його сина на досудовому слідстві. Останній обвинувачується у вчиненні тяжкого злочину і перебуває в слідчому ізоляторі. Після ознайомлювальної бесіди Ви приймаєте доручення на ведення справи.

Перед виходом клієнт кладе на стіл конверт із грошима «на витрати» і звертається до Вас із проханням передати сину записку з настановами щодо поведінки зі слідчим. Як Ви уявляєте свою реакцію на дії і прохання клієнта?

Ситуація 4

Ви захищаєте підслідного, обвинувачуваного в шахрайстві і великих грошових аферах. Під час бесіди з підзахисним у слідчому ізоляторі, останній просить Вас тайком від слідчого передати дружині записку про місцезнаходження деяких «документів».

Ваша реакція...

Ситуація 5

Ви з інститутських років дружите з В. Однак за останні роки ваші професійні шляхи трохи розійшлися - Ви залишилися в адвокатурі, а В. пішов на роботу до суду. Від цього ваші стосунки з другом не змінилися. Як і раніше ви спілкуєтеся родинами, частенько збираєтеся за столом.

Останнім часом Ви стали помічати, що як тільки Ви берете участь у справах, які розглядає друг, інтереси Ваших клієнтів, хоч і незначною мірою, але страждають. Якимось при зустрічі Ви делікатно торкнулися теми, що турбує Вас і запитали друга: поясни, чому так відбувається, можливо я помиляюся? Ваш друг, трохи забарившись з відповіддю, сказав: я побоююся, щоб мене не дорікнули в тім, що я «підігрую» своєму другові, так що приходитьесь злегка перестраховуватися, щоб не зашкодити власному іміджу".

Які висновки Ви зробите з бесіди, що відбулася?

Ситуація 6

Ви здійснюєте захист у груповій кримінальній справі. Інтереси Вашого підзахисного суперечать інтересами іншого підсудного, якого захищає

досвідчений і сильний адвокат. Шанси на одержання переваги з таким адвокатом невеликі. В один із днів судового засідання Ваш підзахисний повідомляє, що він роздобув матеріали, які серйозно компрометують адвоката протилежної сторони і пропонує Вам скористатися ними для усунення небезпечного супротивника. Ваша реакція на пропозицію підзахисного.

Теми рефератів

До теми 1:

Теми рефератів:

1. Етика як філософська наука про мораль.
2. Взаємозв'язок етики з іншими науками що вивчають мораль.
3. Основні завдання етики у сучасних умовах.

До теми 2:

Теми рефератів:

1. Вплив документів ООН на розвиток юридичної етики.
2. Роль Декларації прав людини в розвитку юридичної етики.
3. Документи Європейського Співтовариства про питання юридичної етики.

До теми 3:

Теми рефератів:

1. Юридична етика в Україні сталінського періоду СРСР.
2. Юридична етика в суверенній Україні до прийняття Конституції України 28 червня 1996р.
3. Юридична етика в суверенній Україні після прийняття Конституції України 28 червня 1996р.

До теми 4:

Теми рефератів:

1. Моральні проблеми судочинства
2. Моральні засади судової діяльності
3. Єдність законності і моралі в судовій діяльності
4. Етика судового рішення

До теми 6:

Теми рефератів:

1. Морально-правові основи слідчої діяльності.
2. Єдність закону і моралі в роботі слідчого.
3. Особливість етики взаємин слідчого з особами, що потерпіли від злочину.

До теми 7:

Теми рефератів:

1. Правовий етичний статус адвоката в Україні.
2. Моральна основа адвокатської діяльності.
3. Сутність і значення адвокатської таємниці.

